

גימט' ר"ח הוא שמו של פינחס. לרמוז דפינחס ע"י כח זכותו שיכך כל הדינים בכל שרשיהם. וז"ש השיב את חמתי מעל בני ישראל מ'על בני ישראל ר"ת גימט' ב"ן בקנאו את קנאתי שורש אותיות הקנאה הם קנ"א ה' קנ"א רומז לשם אהיה במילוי ההי"ן וה"א רומז לחמשה גבורות וכיון שהכל רמוז בשם פינחס כאמור לפי ששמו גי' קנ"א וב"ן וחמשה גבורות. בירר הקב"ה למשה ראה מה עשה פינחס שכל הדינים הרמוזים בשמו הוא שיכך אותם וזהו השיב את חמתי מעל בני ישראל חמ"ה גי' שם ב"ן ע"ה וכן נמי מעל בני ישראל ר"ת גימ' ב"ן בקנאו את קנאתי רומז לשם קנ"א ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי רומז לה' גבורות היא הה"א הנשארה מחשבון פינחס נמצא הכל רמוז במלת פינחס:

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. וא"ו דשלום קטיעא ואפשר לרמוז דהנה אמרו רז"ל דבשעה שאמר אליהו קטרוג על ישראל ואמר להקב"ה עזבו בריתך בני ישראל. א"ל הקב"ה יש לך פה לומר קטיגוריא על בני וזה"ש שם מה לך פה אליהו דריש פה לשון פה וא"ל הקב"ה חייך הפה שאמר קטיגוריא על ישראל ואמר עזבו בריתך בני ישראל הוא שיהיה עתיד להיות מעיד שמקיימים בריתי בני ישראל. והיינו מה שאלהו בא בכל ברית מילה ועושים כסא לשמו ואומרים זה הכסא של אליהו ז"ל. והקשו הראשונים היכי דמי דבר זה הקב"ה בא לענוש אליהו על שאמר קטיגוריא על ישראל. ואדרבא הוסיף לו שכר שאמ"ל יהיה מצוי בכל ברית מילה. ותירצו דגם זה עונש הוא דאליהו כל זמן שהוא מצוי בישיבה של מעלה מוסיף לשמוע חידושי התורה וסודותיה וכשהוא יורד למטה מתבטל מלשמוע. נמצא

לבונה זכה

מובן מדברי רש"י בפשיטות, ולהכי כיון דאייתי תלמודא ראיא מקרא דהנני נותן לו, הוצרך רש"י לפרש דהאי קרא לעיל מוהיתה לו כתיב וכקרא חד דמו, והכי קאמר קרא הנני נותן לו את ברית שלום כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, לו ולזרעו, אפי' זרע פסול בעינן שלם ולא חסר, זהו כוונת רש"י בפשיטות, וכי' תימא אעיקרא רדינא פירכא, ל"ל לרש"י לאתווי ראיא כ"א מקרא דוהיתה לו, אבל אי לא הוה הנני נותן לו סמוך לו לא הוה מיייתי ראייה מניה, סוף סוף מקרא מלא הוא, הנני נותן לו את

נותן לו לעיל מוהיתה לו כתיב, אלמא בשלמים הוא דאכשר עכ"ל.

כתב בעל בית הילל, על מ"ש רש"י על הנני נותן לו, לעיל מוהיתה לו כתיב והוא תמוה.

ונל"ע דאין כאן שום תמיהה, דנעלם מעיני הרב דיבור רש"י דכתב ממש סמוך ונראה לדיבור דהנני נותן לו, דרש"י דקדק ואמר, מגלן בעל מוס דעבוקתו פסולה, מהאי קרא דוהיתה לו ולזרעו אזריו משמע, דהאי דבעל מוס דעבודתו פסולה לא סגי ראיא מקרא אחרנא, רק מקרא דוהיתה לו, כן

אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אִשָּׁה הַכֹּהֵן
אֶת־הַמְדִּינִית וּמָרִי בֶן־סָלֹא נִשְׂיָא
בֵּית־אָב לְשִׁמְעוֹנִי : וְשֵׁם הָאִשָּׁה
הַמִּכָּה הַמְדִּינִית כְּזָבִי בַת־צֹר
רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן הוּא :
פ' וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר :

גָּבְרָא בִר יִשְׂרָאֵל קְטִילָא
דִּי אֶתְקַטִּיל עִם מְדִינִיתָא
וּמָרִי בִר סָלֹא רִב בֵּית
אָבָא לְבֵית שִׁמְעוֹן :
וְשֵׁם אִשְׁתָּא
דְּאֶתְקַטִּילַת מְדִינִיתָא
כְּזָבִי בַת צֹר רִישׁ אֲמִי
בֵּית אָבָא בְּמִדְיָן הוּא :
פ' וַיִּמְלִיץ יי עִם מֹשֶׁה
תּוֹלְדוֹת אַהֲרֹן
זמרי סנהדרין פנ : כזכי פס :

רש"י

אור החיים

לְשִׁמְעוֹנִי. לְאַחַד מִחֲמֶשֶׁת הַבָּתִּים אֲבוֹת שֶׁהָיוּ לְשִׁמְעוֹן. ד"א לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּחוּ שֶׁל פִּינְחָס שֶׁאֵפֶס שׁוֹה הָיָה נָשִׂיא לֹא מִנֶּעַ אֶת עַמּוּ מִלְּקַנָּה לְהִלּוּל הַשֵּׁם לַכֹּהֵן הַדֹּיֵשֶׁךְ הַכְּתוּב מִי הוּא הַמּוֹכֵה : (טו) וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמּוֹכֵה וְגו'. לְהוֹדִיעַ שֶׁאֵתָּן שֶׁל מְדִינִים שֶׁהִפְקִירוּ בַת מֶלֶךְ לְזִנוּת כְּדִי לְהַחֲטִיף אֶת יִשְׂרָאֵל : רֹאשׁ אֲמוֹת. אֶחָד מִחֲמֶשֶׁת מְלָכֵי מִדְיָן וְאֵת אֹי וְאֵת רֶקֶס וְאֵת צֹר וְגו' וְהוּא הָיָה חָשׁוּב מְכֻלָּם שֶׁנֶּאֱמַר רֹאשׁ אֲמוֹת וְלִפִּי שְׁנֵהָ בְּזִיוֹן בַּעֲמָלוֹ לְהַפְקִיר בָּתוּ מִנְּאוֹ שְׁלִישִׁי : בֵּית אָב. חֲמֶשֶׁת בָּתִּים אֲבוֹת הָיוּ לְמִדְיָן עֵיפָה וְעַפְרָה וְעַמּוֹן וְחִזְקִיָּה וְחִזְקִיָּה

דבונה זכה

בְּרִיתִי שְׁלוֹם כִּשְׁהוּא שְׁלוֹם וְלֹא כִשְׁהוּא חֶסֶד, וַיֵּלֶךְ דָּאִי לֹא הוּא סִמּוֹךְ הַגְּנִי נֹתֵן לוֹ לְהִיתָה לוֹ וְלִזְרָעוֹ, הוּא דְרִשִּׁינָּה הַגְּנִי נֹתֵן לוֹ, דְּוֹקָא לוֹ לְפִנְחָס הוּא דְבַעֲיָנָה שְׁלוֹם וְלֹא חֶסֶד, אֲבָל זָרְעוֹ כִּיּוֹן דְּמַכְשָׁרִינָה בְּפִסּוּל הוּא אֲמִינָא ה"ה בַּעַל מוֹם, אֲבָל הִשְׁתָּא דְּסִמּוֹךְ הַגְּנִי נֹתֵן לוֹ וְהִיתָה לוֹ יִלְדָּה, שְׁפִיר שְׁמַעֲיָן דֹּאפִי זֶה פִּסּוּל בַּעֲיָנָה שִׁיחִיָּה שְׁלוֹם וְלֹא חֶסֶד וְדוּקָא.

הָיָה מוֹכִיר שֶׁמֶס לְמַעַל הָלֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹ פ"ב וְשֵׁם אִישׁ וְגו' וְשֵׁם הָאִישׁ וְגו'. אֲכֵן הֵנָּה הַדּוֹן ב"ה אִינוּ מִפֶּן לִזְלוֹל אִסִּי בְּרַשְׁעִים לְפָרֶסֶס מִי בַּעֲלֵי דְבָרִים הַמְתוּעָבִים וּמִקוֹשֵׁשׁ יוֹכִיחַ גַּם כִּמָּה שֶׁלִּפְנֵינוּ תִּרְאֶה שֶׁלֹּא נִילָה אֲחוֹס בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים דּוֹקָא אַחֵר שֶׁהוֹכִיר שֶׁבַח פְּנֵהָ אֲשֶׁר פָּעַל וְעַשָּׂה מִהַמְּפַל הַטּוֹב שֶׁקָּנָה לָהּ וְכִפָּר עַל כִּנּוּי זָכַר ג"כ כִּי לֹא קָנָה בְּאֵדֶם פְּחוֹת אֱלֹהִים בְּאֵדֶם גָּדוֹל נָשִׂיא בֵּית אָב עִם הָאִשָּׁה רֹאשׁ הַקְּלִיפּוֹת וְאֲכִיָּה מֶלֶךְ כְּאוֹ רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב וְנִתְעַבָּה כְּמִיתָה בְּזוּיָה לְעֵין כָּל וּבְכָל כִּיּוֹלָא בּוֹה שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מִתְקַדֵּשׁ לִזֶּה יִהְיֶה לְזִמְרָה בְּתִמְלֶךְ הָיָה וְהָגַם שֵׁם זְלוּל לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא יִגְרַע מִלְּדִיק עֵינוּ כְּדֶרֶךְ אֲמוֹרָיו זָכַר לְדִיק לְבָרְכָה הַגֵּם שֶׁסֶּם רַשְׁעִים יִרְקֵב בְּאֲמֻלָּתוֹ כֵּן וְאִילוּ כִי לְהוֹדִיעַ בֶּאֱחָדָה שֶׁלֹּא הָיָה הַשִּׁנָּה הַשְׁבָּת הַחֲמֵה וְכו' אֲלֵא בְּאֲמֻלָּתוֹ דְּכָר זֶה עֲשָׂה הַקְּנָה בְּנָשִׂיא וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ קִדּוּשׁ גָּדוֹל וְנִכְנָעָה כַּח הַס"ה וְנִמְאָס הָעוֹן כָּל כֶּךְ בַּעֲיָנָה כָּל בּוֹה הָיָה הַחֶסֶד וְכִפָּר וְגו' אֲבָל זֹלָתָהּ זֶה הַגֵּם שֶׁהָיָה מִהֵיכָל לָהּ בְּאֵדֶם הַדִּיּוֹט לֹא הָיָה מִשִּׁנָּה כָּל הַדְּרִיכָה שׁוֹמְרוֹת וְדִקְדָּק לֹא וְשֵׁם הָאִישׁ וְלֹא הַסְפִּיק כְּמִתְחַלֵּם וְשֵׁם הַמּוֹכֵה וְגו' לְפִי דְרִכְנוֹ יִרְאֶה לְשׁוֹן חֲשִׁיבִית לֹא כִּי הָיָה חֲשׁוֹב וְעוֹלָא בִּישְׂרָאֵל וְעַכ"ל לֹא נִרְתַּע לְדִיק זֶה מַעֲשֵׂה בּוֹ מַעֲשֵׂה הַנִּפְלָא עוֹד נִרְאֶה כִּי סָעַס שֶׁלֹּא הוֹכִיר ה' שְׁמוֹ לְמַעַל לְפִי שְׁעִדִּין לֹא עָשָׂה מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים חֲשָׁב לַעֲשׂוֹת וְכָל עוֹד שֶׁלֹּא עָשָׂה לֹא הִבּוֹהוּ הַתּוֹרָה לְהוֹכִיר שְׁמוֹ וְאַחֵר שֶׁכָּר עָשָׂה מַעֲשֵׂה פָּרֶסֶס ה' שְׁמוֹ כִּי מַלְּוָה לְפָרֶסֶס הַרְשָׁעִים :

הַמּוֹכֵה אֲשֶׁר הוֹכֵה וְגו'. לֵל"ד לְמָה כָּסֵל לְזִמְרָה הַמּוֹכֵה חֶסֶד הוֹכֵה גַם לֵל"ד לְמָה שִׁנָּה הַכְּתוּב מַשְׁכֵּה הַמֶּלֶךְ שֶׁהִתְחִיל לְדַבֵּר בּוֹכָה הוֹכִיר שֵׁם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדִּים לְזִמְרָה וְאַח"כְּ אַחֵר הַמֶּלֶךְ הַמּוֹכֵה וְגו' מִרְכָּה הוֹכִיר הַמְדִּינִית הַקְּדִים הַמֶּלֶךְ וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמּוֹכֵה וְאַח"כְּ אַחֵר הַמְדִּינִית :

עיקר שפתי חכמים

חֶסֶד ג"כ לְבָרִית כְּכֹונֶה פִּנְחָס. וְעַל בְּרִית. שֶׁהָיָה לְשׁוֹן נִקְבָּה : הַזֶּה ג"כ לְנִפְלֵא שֶׁלֹּא הָיָה רֶק נָשִׂיא בֵּית אָב אֶחָד וְלֹא נָשִׂיא כָּל הַשָּׁנָה : וְדִרְאָה אֲמוֹת מַשְׁכֵּה שֶׁהָיָה רֹאשׁ לְכָל הָאֲמוֹת. וְאַח"כְּ כְּתִיב בֵּית אָב שֶׁלֹּא הָיָה רֹאשׁ

פתוחי חותם

בִּיאָתוֹ לְמִילָה. עוֹנֵשׁ הוּא לוֹ וְהֵנָּה פִּינְחָס הוּא אֵלֵיהּ. וְעַכְשִׁיו הַבְּטִיחוֹ הַקַּב"ה ע"י מֹשֶׁה שִׁיגְלָה לוֹ סוּדוֹת הַתּוֹרָה. אֲבָל לֹא בְּשִׁלְמוֹת לְפִי שְׁעִתִּיד לְזִמְרָה קְטִיגוֹרִיא בְּפִיו עַל יִשְׂרָאֵל וּבְשִׁבִיל כֶּךְ יִהְיֶה חֶסֶד מַעֲט מִסּוּדוֹת הַתּוֹרָה מִחֲמַת הַבִּיטוֹל שֶׁמִּתְבַּטֵּל בְּשַׁעַת שֶׁהוּא בֹא לְבָרִית מִילָה. וְזֶה"ש לִכֵּן אֲמֹר הַגְּנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם הוּא בְּרִית